

Fakta om menskoppen

Vi har tagit ställning

Vi har tagit ställning

Lagerstedt & Company har fått en hel del förfrågningar om vi inte skulle kunna ta in menskoppar i vårt sortiment. Men vi har tagit ställning för att vi inte kommer att sälja dessa, åtminstone tills vidare. Vi har fått följande svar från en tillverkare ...*"de innehåller inga kemikalier"*. Vi nöjer oss inte med detta utan vill verkligen veta vilka kemikalier som används så att vi vet om produkten är hållbar. Därför vill vi informera konsumenter om vilka kemikalier som används vid tillverkning av gummiprodukter samt produkter av medicinskt silikon fram tills dess att det framgår klart och tydligt hur menskopparna verkligen tillverkas.

Menskopparna är tillverkade av antingen gummi eller silikon. Som konsument får man bara veta att produkten är tillverkad av "helt naturligt gummi" eller "medicinskt silikon". Hur påverkar utsläppen från dessa fabriker djur och natur? Hur mycket energi går åt till framställningen? Det är inte så enkelt som att minska sopberget.

Kemikalier vid framställning

Vid produktion av gummi används svavel (vid vulkanisering). Vid produktion av latex används formalin och ammoniak. Formalin är en vattenlösning av formaldehyd som är cancer- och allergiframkallande.

Ammoniak är mycket giftigt för vattenlevande organismer. Övriga vanliga processkemikalier är accelerators, aktiveringsmedel, antioxidanter och eventuellt pigment. Latexprodukter kan klorineras för att inte vara klabbiga och kan beläggas med silikon för att bli täta. Gemensamt för natur- och syntetgummi är de kemikalier som tillsätts vid tillverkningen och som finns kvar i de färdiga produkterna. De kemikalier som finns kvar kan framkalla eksem och kontaktallergi. Detta kallas ofta gummiallergi, men är i själva verket kontaktallergi mot gummikemikalier.

I de fall gummi/latex går till förbränning kan, förutom CO₂ och vatten, både försurande och korrosiva svavel- och klorföreningar bildas. Silikongummi är ett polymert material i gruppen elastomerer. Polymerer är **kemiska föreningar**. Polymera material brukar delas in i gummimaterial (**elastomerer**), **hårdplaster** och **termoplaster**. Alltså är detta ett syntetiskt material. Hur ett material påverkar miljön är viktigt men hur kemikalierna som används till framställningen av materialet påverkar miljön via utsläpp är också viktigt. Varför missar vi detta i debatten för hållbarhet?

Menskoppar

Vilka kemikalier används vid framställningen av de nya menskopparna? Är de så miljövänliga som det påstås? "Helt naturligt gummi" eller "medicinskt silikon".... Hur påverkar utsläppen från dessa fabriker djur och natur? Hur mycket energi går åt till framställningen? Framställningen av produkten ska ju inte heller bidra till farliga miljöfrämmande ämnen som i sin tur påverkar även djurens hälsa.

The Keeper – Gjord av naturgummi (latex)

Latex är dels mjölksaften från gummiträd, dels det gummi som görs av mjölksaften. Latex är flytande i sitt grundtillstånd men kan fås att anta en något fastare form men med elastiska egenskaper. Flytande latex är ofta utspädd med **ammoniak** som dunstar när massan härdar. Gummi är uppbyggt av molekykedjor. Molekykedjorna är spiralformade, vilket gör gummi elastiskt. Man utvinnet gummi ur gummiträdets sav. Av saven gör man en gummimassa som kallas rågummi. Obehandlat rågummi är känsligt för kyla och värme, och brukar därför behandlas med svavel i en process som kallas vulkanisering.

Källa: Wikipedia

Moocup – Gjord av medicinsk silikon (inte latex). Silikon är ett syntetiskt material. De råmaterial som används vid framställning av silikon är kisel, vatten och olja.

Diva Cup – Gjord av medicinsk silikon (inte latex). Silikon är ett syntetiskt material. De råmaterial som används vid framställning av silikon är kisel, vatten och olja.

Lunette – Gjord av medicinsk silikon (inte latex). Silikon är ett syntetiskt material. De råmaterial som används vid framställning av silikon är kisel, vatten och olja.

Gummiindustrin

I gummiindustrin finns en rad arbetsmiljörisker. Arbetarna exponeras för hundratals ämnen, varav många kan ge upphov till sjukdomar som cancer, luftvägsjukdomar, hjärtkärl- och nervsjukdomar. Det är omöjligt att övervaka exponeringen genom att mäta alla kemiska ämnen som förekommer i gummiindustrin. Tidigare har man mätt lufthalter av damm samt den

cyclohexanextraherbara fraktionen i gummiröken som mått på fettlösliga kemikalier. Även kvarts, asbest, lösningsmedel, nitrosaminer har mätts men systematiska kartläggningar av specifika ämnen saknas i stort sett och endast enstaka tillämpning av biologiska markörer finns beskrivet.

Arbete i gummiindustri har enligt publicerade data visat sig öka risken för vissa cancertyper. Dit hör tumörer i urinblåsa, lunga, struphuvud, matstrupe samt leukemi. Gummiindustriarbetare har också haft en ökad risk för hjärt-kärl-sjukdom.

Flera yrkesgrupper från gummiindustrin, till exempel vulkaniserare och blandare, har haft en ökad risk för allergier och för luftvägssjukdom som kronisk bronkit, emfysem och astma. Det finns rapporter om sänkt lungfunktion och om symtom från ögon och luftvägar.

Det finns många kemikalier i gummiindustrin som är kända för att kunna ge kontaktallergi.

Källa: Hälsorisker, prevention och rehabilitering i gummiindustrin
Avdelningen för yrkes- och miljömedicin, Universitetssjukhuset, Lund

Kemikalier vid framställning

Vid produktion av gummi används svavel (vid vulkanisering). Vid produktion av latex används formalin och ammoniak (för att förhindra koagulering och bakterieangrepp). Formalin är en vattenlösning av formaldehyd som är cancer- och allergiframkallande. Ammoniak är mycket giftigt för vattenlevande organismer. Övriga vanliga processkemikalier är acceleratorer, aktiveringsmedel, antioxidanter och eventuellt pigment. Latexprodukter kan klorineras för att inte vara klubbiga och kan beläggas med silikon för att bli täta. Proteinerna som finns i latex kan ge allergiska reaktioner.

I de fall gummi/latex går till förbränning kan, förutom CO₂ och vatten, både försurande och korrosiva svavel- och klorföreningar bildas svavelsyra. Källa: Miljöpåverkan från sjukvårdens förbrukningsartiklar

Vulkanisering, Vulkning, är en process som förändrar gummi (latex) med hjälp av **svavel** (och värme). Andra gummisorter än naturgummi kan vulkaniseras, oftast med annat än svavel. (*Cinas anmärkning*)

Kemikalier i gummi

Gemensamt för natur- och syntetgummi är de kemikalier som tillsätts vid tillverkningen och som finns kvar i de färdiga produkterna. Detta kallas ofta gummiallergi, men är i själva verket kontaktallergi mot gummikemikalier. De kemikalier som finns kvar i gummi efter tillverkningen, t ex thiuramer och karbamater, kan framkalla eksem och kontaktallergi. Källa: Folkhälsoguiden

Naturgummi

Naturgummi har rapporterats ge upphov till allergiska reaktioner. Allergier av två typer kan uppkomma. Det är dels vanlig kontaktallergi som oftast orsakas av tillsatsämnen men också snabballergi som troligen orsakas av proteiner i gummit. Snabballergin kan variera från nässelutslag, rinnande ögon, nästäppa, andningssvårigheter, astma och den allvarligaste effekten är anafylaktisk chock.

I gummiindustrin kan exponering ske för flera cancerframkallande ämnen bla i vulkaniseringsprocessen tex bensen, HA-olja, formaldehyd och nitrosaminer.

Cancerframkallande ämnen i gummi är tex: HA-olja mineraloljor (vissa kvaliteer) Syntetiskt gummi kan i vissa fall innehålla resthalter av monomerer som är cancerframkallande. Hexametylentetramin kan avge det allergi- och cancerframkallande ämnet formaldehyd. Källa: Toxinfo

Silikon

Silikongummi är ett polymert material i gruppen elastomerer. Polymerer är **kemiska föreningar**. Polymerer är kemiska föreningar. Polymera material brukar delas in i gummimaterial (elastomerer), **hårdplaster** och **termoplaster**. Alltså är detta ett syntetiskt material. Hur ett material påverkar miljön är viktigt men hur kemikalierna som används till framställningen av materialet påverkar miljön via utsläpp är också viktigt. Varför missar vi detta i debatten om hållbarhet? Källa: Wikipedia

Ämnen som kan ingå vid tillverkning av gummiprodukter

Svavel - Utvinns ur svavelkis vilket är en biprodukt från oljeraffinering. Svavel används mest extensivt inom industrin. Några användningsområden är batteritillverkning, papperstillverkning och vulkanisering av gummi. Källa: Wikipedia

Ämnen som kan ingå vid tillverkning av silikonprodukter

Kisel - Ett halvmetalliskt grundämne. Det näst största användningsområdet för kisel är i silikon, polymerer av kisel och syre med organiska sidogrupper. Silikon kan användas för att täta fogar och kan också tillämpas inom medicin. Källa: Wikipedia

Olja - Mineraloljor, som främst utgörs av olika kolväten och utvinns i regel ur petroleum, till exempel smörjolja och dieselolja. Vanligtvis är det ämnen av denna typ som avses då olja används i vardagligt språkbruk. Petroleum, (latin: petrus "klippa" och oleum "olja"), (alternativt mineralolja, bergolja, råolja och ibland även nafta) är en tunnflytande mörk vätska. Tack vare en process som kallas termisk **krackning** kan man på bekostnad av de tyngre råolja-produkterna skapa mer av till exempel den mer efterfrågade produkten bensin.

Krackning är ett samlingsnamn för en rad olika processer som möjliggör mer varierad eller önskad oljeproduktion. Petroleum eller råolja som det även kallas, är i praktiken oanvändbar i sitt ursprungliga skick. För att få användning av den måste den behandlas i en serie reningsprocesser på oljeraffinaderier. Källa: Wikipedia

Ett raffinaderi är en anläggning för att utvinna (**raffinera**) en produkt från en råvara. Raffinaderiet processar årligen över 11,4 miljoner ton råolja och tillverkar tillsammans med Preemraff Göteborg mer än Sveriges totala behov av drivmedel. En produktion som förbrukar stora mängder energi trots att raffinaderiet tillhör världens tio mest energieffektiva. Energiproduktionen ger upphov till luft utsläpp i form av koldioxid, kväveoxider och svavel. Källa: Preemraff i Lysekil

Olika märkningar

Rättvis handel

Rättvis handel är ett samarbete mellan producenter, importörer, butiker och konsumenter. Samarbetet syftar till att förbättra situationen för producenter, att öka deras tillgång till marknader och att arbeta för en hållbar utveckling. Rättvis handel ska ge producenter, främst missgynnade småskaliga producenter, möjligheten att förbättra sin levnadsstandard och arbetsförhållanden.

De som arbetar med rättvis handel har som mål att verka för social jämlikhet, skydd för miljön och ekonomisk trygghet genom långvariga handelsförbindelser. Rättvist handlade produkter utgår från IFATs kriterier.

Rättvisemärkt

Rättvisemärkt är en etisk och social märkning med inriktning på mänskliga rättigheter. Rättvisemärkningen garanterar att odlarna har fått skälig betalning för sitt arbete, att barnarbete motverkas och att ekologisk odling uppmuntras.

Ekologiskt

Ekologisk produktion innebär i korthet att inga kemiska bekämpningsmedel och ingen konstgödsel får användas i odlingen. Djur ska få utlopp för sina naturliga beteenden, vistas ute och äta ekologiskt foder. Genmodifierade organismer (GMO) är inte tillåtna.

Ekologisk

Odlad, uppvuxen och förvarad utan användning av kemikalier, växtgift, bekämpningsmedel och andra kraftfulla gifter. Existerar i, eller är formad av naturen; inte artificiell.

Certifierat ekologisk

Ekologiskt intresserade organisationer har en internationell paraplyorganisation IFOAM, International Federation of Agriculture Movements. IFOAM fastställer baskrav för ekologisk odling som vissa märkningsorganisationer valt att följa när de sätter upp kriterier för vad som får märkas med deras märke.

För att få skriva "ekologiskt odlad" på ett livsmedel måste odlingen uppfylla EU:s krav på ekologisk odling och vara kontrollerad av ett godkänt certifieringsorgan. Märkningar godkända av IFOAM klarar EU:s krav. Exempel på sådana märken är USDA (USA), KRAV (Sverige), Soil Association (Storbritannien), CCOF-international (USA).